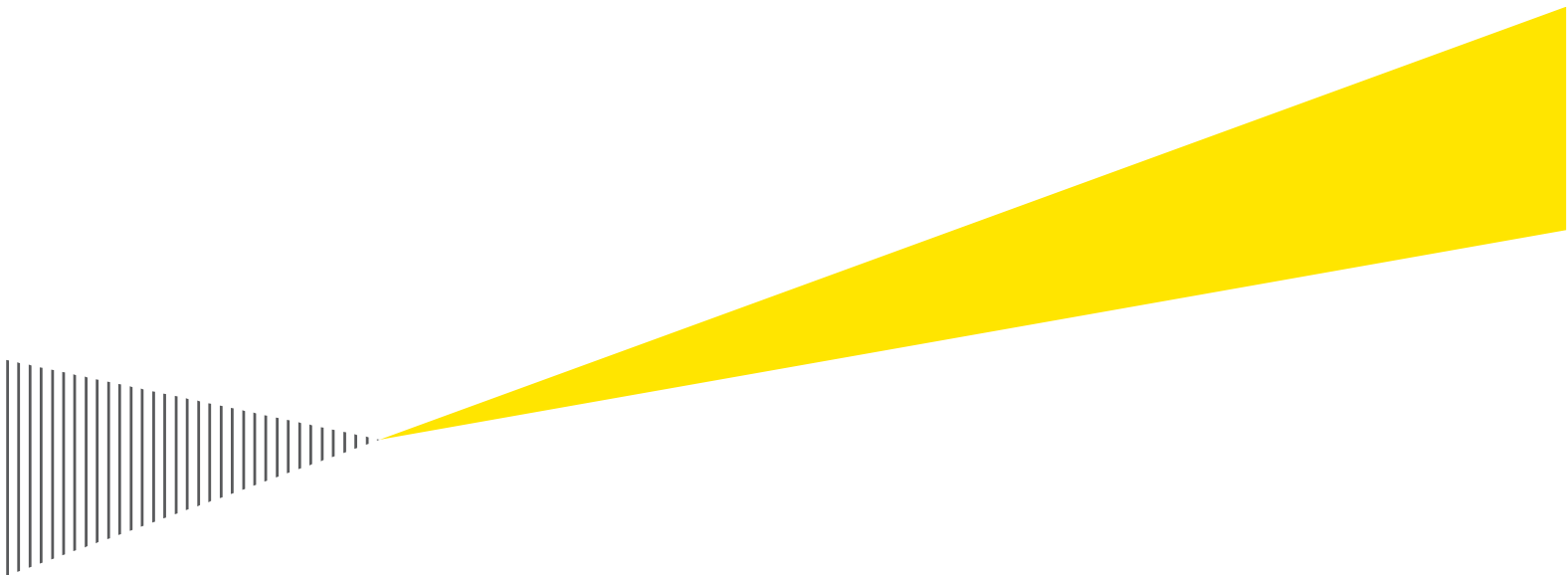

Karlshamns kommun

Granskning av arbete med integration och
återsökning

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund.....	3
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Genomförande	4
2.4. Revisionskriterier.....	4
2.5. Bakgrundsstatistik om ekonomiskt bistånd i Karlshamns kommun	4
3. Granskningsresultat: Integration	7
3.1. Mål, strategier och rutiner avseende integrationsarbetet	7
3.2. Arbete för att förebygga långvarigt biståndsmottagande och kostnadsökningar	9
3.3. Prognoser för antalet nyanlända i arbete respektive utbildning.....	10
3.4. Ansvarsfördelning och samordning mellan berörda nämnder och verksamheter	11
3.5. Samverkan mellan berörda parter, inom och utom kommunen.....	11
4. Granskningsresultat: Återsökning.....	13
5. Sammanfattande bedömning	17
<i>Bilaga 1: Källförteckning</i>	<i>19</i>
<i>Övriga bilagor:</i>	<i>20</i>

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Karlshamns kommun granskat kommunstyrelsen, nämnden för arbete och välfärd, nämnden för barn, ungdom och skola och överförmyndarnämnden i syfte att bedöma ändamålsenligheten i nämndernas styrning och uppföljning av arbetet med integration och återsökning.

Vår sammanfattande bedömning är att det finns ett behov av att kommunstyrelsen och nämnderna ger tydligare direktiv gällande integrationsarbetet. Det behöver också tydliggöras vem som avseende integrationsarbetet har det övergripande ansvaret för samordning mellan berörda nämnder och verksamheter. Samtidigt ser vi att samverkan mellan berörda parter, inom och utom kommunen är ändamålsenlig. I det sammanhanget ser vi positivt på att kommunen arbetar aktivt även under etableringsperioden. Ett flertal insatser med mål att förebygga långvarigt biståndsmottagande och kostnadsökningar har identifierats. Vidare bedömer vi att det inte genomförs tillräckliga prognoser för antalet nyanlända i arbete respektive utbildning. Detta riskerar att medföra svårigheter att ta höjd för kommande kostnader för kommunen i form av ekonomiskt bistånd.

Avseende återsökningsarbetet är vår sammanfattande bedömning att kommunen inte arbetar tillräckligt systematiskt med återsökningsprocessen. Det finns ett behov av att arbeta mer systematiskt med återsökningar för att på så sätt kunna följa och kartlägga vilka inbetalningar som kommit in eller saknas från Migrationsverket.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen, nämnden för arbete och välfärd och nämnden för barn, ungdom och skola att:

- ▶ Säkerställa att det finns tydliga riktlinjer och direktiv gällande kommunens integrationsarbete.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi nämnden för arbete och välfärd och nämnden för barn, ungdom och skola att:

- ▶ Genomföra analyser och prognoser för antalet nyanlända i arbete respektive utbildning på ett tillförlitligt sätt för att ta höjd av framtida kostnader i form av ekonomiskt bistånd.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi nämnden för arbete och välfärd, nämnden för barn, ungdom och skola och överförmyndarnämnden att:

- ▶ Säkerställa att det finns tydliga och dokumenterade riktlinjer, processer och rutiner för återsökning.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Under 2015 har Karlshamn i likhet med många andra kommuner tagit emot ett stort antal nyanlända flyktingar. Arbetet med mottagande och integration ställer stora krav på den kommunala organisationen när det gäller service och kvalitet på både kort och lång sikt. Det kommunala ansvaret spänner över flera verksamhetsområden vilket förutsätter god samordning och samverkan mellan berörda nämnder och kommunala aktörer men även med externa aktörer.

Staten har huvudansvaret för nyanländas etablering under de två första åren från och med beviljat uppehållstillstånd. Om individen under den perioden inte lyckas bli självförsörjande uppstår många gånger behov av stöd och hjälp från kommunen i form av bland annat ekonomiskt bistånd. Detta sätter ljuset på vikten av ett proaktivt arbete från kommunens sida och aktiva och kvalitativa åtgärder för att förebygga långvarigt biståndsmottagande och kostnadsökningar. Erfarenhetsmässigt har situationen under andra halvan av 2015 för många kommuner betytt att befintliga system och personalresurser på området inte kunnat möta de eskalerande utmaningarna. Nya eller förändrade verksamheter och organisationsformer har snabbt blivit implementerade.

Kommuner har rätt till ersättning från staten för vissa av de kostnader de har för asylsökande och personer som fått uppehållstillstånd. En del av de statliga ersättningarna betalas ut utan ansökan medan andra kräver särskild ansökan. Detta kräver att kommunen arbetar systematiskt med återsökning och redovisning av de statliga ersättningarna för att inte gå miste om pengar.

De förtroendevalda revisorerna har mot bakgrund av ovanstående beslutat att genomföra en granskning avseende kommunens arbete med integration och återsökning.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma ändamålsenligheten i nämndernas styrning och uppföljning av arbetet med integration och återsökning.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har kommunen ändamålsenliga mål, strategier och rutiner avseende integrationsarbete?
- ▶ Sker det ett proaktivt arbete för att förebygga långvarigt biståndsmottagande och kostnadsökningar?
- ▶ Finns det prognoser för antalet nyanlända i arbete respektive utbildning?
- ▶ Finns det en tydlig ansvarsfördelning och samordning mellan berörda nämnder och verksamheter?
- ▶ Finns det en ändamålsenlig samverkan mellan berörda parter, inom och utom kommunen?
- ▶ Finns det antagna riktlinjer och processer/rutiner för återsökning och är de ändamålsenliga?
- ▶ Säkerställer kommunen att återsökning sker av allt som är möjligt att återsöka?

- ▶ Är uppföljning och kontroll ändamålsenlig när det gäller kostnader, återsökning och intäkter inom flykting- och integrationsområdet

2.3. Genomförande

Granskningen grundas på intervjuer och dokumentstudier (se bilaga 1). Inom ramen för granskningen har även en stickprovskontroll gjorts avseende återsökningsprocessen. Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att sakgranska rapporten. Granskningen är genomförd september 2017 – november 2017.

2.4. Revisionskriterier

I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen
- ▶ Lag (2010:197) om etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare
- ▶ Förordning (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl.

Kommunstyrelsens reglemente

- ▶ I kommunstyrelsens reglemente står det att de uppmärksamt ska följa integrations- och arbetsmarknadspolitiken och verka för en bra integration och arbetsmarknad i kommunen.

Nämnden för Arbete och välfärds reglemente

- ▶ I nämnden för arbete och välfärds reglemente framgår det ett av nämndens ansvarsområden är integration och att nämnden ska svara för de myndighetsuppgifter som åligger enligt lag om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Nämnden för Barn, ungdom och skolas reglemente

- ▶ I nämnden för barn, unga och skolas reglemente framgår det att nämnden ansvarar för förskole- och fritidshemsverksamhet, grundskola inklusive särskola, fritidsgårdar, musikskola, samt natur- och kulturskola.

Överförmyndarnämndens reglemente

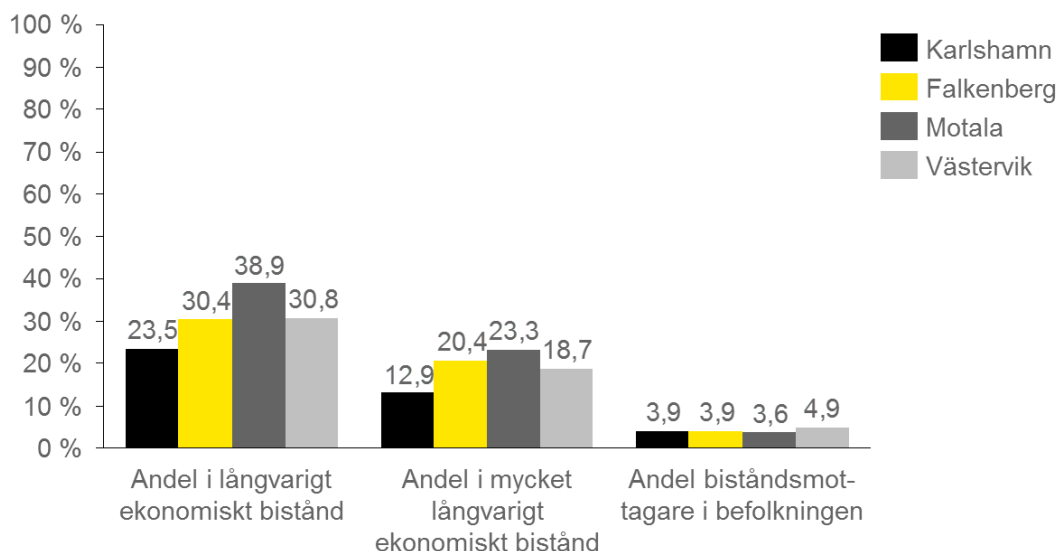
- ▶ I överförmyndarnämndens reglemente framgår det nämnden är tillsynsmyndighet för förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ansvarar bland annat för att verksamheten bedrivs i enlighet med lag om god man för ensamkommande barn.

2.5. Bakgrundsstatistik om ekonomiskt bistånd i Karlshamns kommun

Årligen presenterar Socialstyrelsen jämförande statistik för ekonomiskt bistånd för Sveriges kommuner. Den senaste sammanställningen är från 2015 års statistik. Socialstyrelsen har tagit fram en socioekonomisk nyckel för att underlätta jämförelser mellan kommuner. Varje kommun tilldelas en nivå som baseras på kommunernas relativa socioekonomiska förhållanden, grupp 1-10. Grupp 1 är kommuner med låg risk för behov av ekonomiskt bistånd i förhållande till andra kommuner. Grupp 10 har en relativt hög risk jämfört med

andra kommuner. Nyckeln baseras på andel invånare med låg inkomst, andel invånare utan arbete och utan ersättning och andel invånare med låg utbildning. Enligt Socialstyrelsens beräkningar är Karlshamn klassad som grupp 4 (Öppna jämförelser av ekonomiskt bistånd 2016).

Diagram 1: Ekonomiskt bistånd 2015

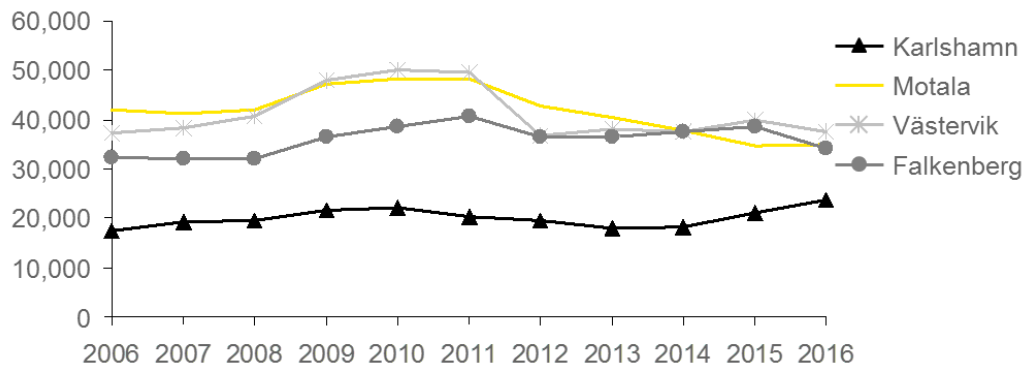

Källa: Socialstyrelsen

Vi har valt att jämföra Karlshamn med de kommuner som har samma socioekonomiska struktur. Utav de kommuner som är klassade som grupp 4 har vi tagit ut de som har samma kommunstorlek och samma kommuntyp som Karlshamn. Motala, Västervik, Falkenberg och Karlshamn är de kommuner med gemensamma demografiska strukturer och samtliga är klassade som grupp 4. Diagram 1 beskriver skillnaden i andel biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel i mycket långvarigt ekonomiskt bistånd och andel biståndsmottagare i kommunen. I diagrammet framgår det att Karlshamn har relativt lägre andel personer i långvarigt ekonomiskt bistånd och andel personer i mycket långvarigt bistånd jämfört med liknande kommuner. Vid en jämförelse av andelen biståndsmottagare i befolkningen har Karlshamn en likande nivå som de andra kommunerna.

Diagram 2 beskriver den totala utbetalningen av ekonomiskt bistånd över tid. Utbetalningen av ekonomiskt bistånd i Karlshamn har hållit sig på en relativt jämn nivå med en viss ökning mellan 2013 och 2016. Ökningen av utbetalt ekonomiskt bistånd i Karlshamn förklaras till stor del av att utbetalningen av ekonomiskt bistånd till utrikesfödda har ökat. Se tabell under övriga bilagor.

Diagram 2: Ekonomiskt bistånd, Utbetalt ekonomiskt bistånd inklusive introduktionsersättning, tusental kronor

Källa: Socialstyrelsen

3. Granskningsresultat: Integration

3.1. Mål, strategier och rutiner avseende integrationsarbetet

3.1.1. Iakttagelser

Kommunen har inga mål eller strategier som specifikt avser integrationsarbetet för nyanlända. Kommunen har gjort ett aktivt val att använda begreppet inkludering istället för integrering. Detta innebär att kommunen inte har specifika mål för gruppen nyanlända. Målen inom respektive område gäller oavsett individens bakgrund. Av intervjuer framgår det att begreppet integration i större utsträckning används på nämndnivå men att förvaltningarnas verksamheter oftast arbetar utifrån mål om inkludering.

Under etableringsperioden är Arbetsförmedlingen formellt ansvariga för integrationsarbetet. Kommunen har dock gjort ett aktivt val att arbeta med integration parallellt, även under individens etableringsperiod.

Kommunstyrelsen

I kommunstyrelsens analys av omvärldstrender och styrkor och svagheter i den egna verksamheten konstateras det att arbetet kring integration kommer öka och att verksamheterna kommer behöva anpassas dels genom att söka samarbete med Arbetsförmedlingen och dels med andra samhällsaktörer.

Vidare har kommunstyrelsen inga specifika mål och strategier avseende integrationsarbetet. I intervjuer framkommer det att kommunstyrelsen har valt en strategi att låta nämnderna arbeta med frågan självständigt. I intervjuerna framkommer att kommunstyrelsen upplever att arbetet kring integration och inkludering löper på och är väl fungerande.

Nämnden för arbete och välfärd (Av-nämnden)

Under det senaste året har det genomförts en omorganisation inom omsorgsförvaltningens område. Tidigare styrdes omsorgsförvaltningen av både socialnämnden och omsorgsnämnden. Nu styrs istället förvaltningen för arbete och välfärd av AV-nämnden och omsorgsförvaltningen av omsorgsnämnden. AV-nämnden ansvarar för integration, arbetsmarknad och sysselsättning, individ- och familjeomsorg och socialpsykiatri. Omsorgsnämndens ansvar omfattar stöd, omsorg och vård för personer med funktionsnedsättning. Inom förvaltningen för arbete och välfärd har introduktionsenheten ansvaret för ekonomist bistånd från den dagen en nyanländ fått uppehållstillstånd och tre år framåt. Om behov finns efter tre år går ansvaret över till försörjningsenheten. I slutet av 2015 beslutade förvaltningen att inrätta en egen enhet för ensamkommande som tidigare var en del av introduktionsenheten. Arbetsmarknadsenheten ansvarar för olika typer av arbetsmarknadsåtgärder så som språkpraktik, extratjänster och matchning av jobb.

Ett av målen för AV-nämnden är att kommuninvånarna ska ha egen försörjning. Nämnden ska sträva efter att andelen personer som är beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen ska minska jämfört med föregående år och att skapa förutsättningar för att få personer som står långt ifrån arbetsmarknaden i arbete. Dessa mål avser även gruppen nyanlända. Vidare finns mål om att andelen personer som är beroende av insatser i förhållande till befolkningen i kommunen ska minska och att ge nyanlända information om vilket stöd/vägledning som kommunen och andra aktörer tillhandahåller vid uppstart av företag.

I intervju framförs det att det finns ett behov av tydligare direktiv från kommunstyrelsen avseende integrationsområdet. Förvaltningen för arbete och välfärd upplever att många av målen inte är mätbara vilket gör det svårare att arbeta utefter målen.

Förvaltningen för arbete och välfärd har upprättat en rutin för att bedriva mottagande av nyanlända flyktingar. Den togs fram 2017-08-03. I dokumentet framgår rutiner för förberedelse av mottagande med hänvisning till en checklista för mottagande och checklista för inventarier för utrustad lägenhet till kvotflyktingar. Vidare specificeras rutiner kring det faktiska mottagandet med hänvisning till den lokala överenskommelsen (LÖK), rutin för att säkerställa hyresinbetalningar till KABO, överenskommelse mellan KABO och omsorgsförvaltningen och rutin vid obetalda hyror.

Nämnden har inte tagit fram några specifika mål kring återsökningsområdet.

Nämnden för barn, ungdom och skola

I intervju framkom det att BUS-nämnden använder begreppet integrering men att verksamheterna har valt att arbeta utifrån mål om inkludering. De intervjuade framför att det saknas tydliga mål från nämnden och att målen arbetas fram av enskilda verksamheter. I verksamheterna är utgångspunkten att utrikesfödda och inrikes födda innefattas av samma mål. BUS-nämnden har tagit fram verksamhetsmål utifrån kommunfullmäktiges mål och indikatorer.

Nämnden har tagit fram mål om att arbeta med olikheter mellan olika grupper. Ett av de prioriterade utvecklingsområdena i förskola, grundskola, grundsärskola och fritidshem är likvärdighet och inkludering. Ett ytterligare verksamhetsmål är att barn och unga lär sig och utvecklas. I verksamhetsmålet lyfts nyanlända barn och elever fram som ett av de prioriterade områdena. Målet är att nyanlända snabbt ska inkluderas i förskolan och skolan.

I intervju lyfts problematiken fram kring att utbildningsförvaltningen arbetar mot två nämnder; gymnasienämnden och BUS-nämnden. Förvaltningen upplever att det försvårar det övergripande arbetet inom skolan då det blir svårare att få en samlad bild när verksamheten styrs från två olika håll.

Förvaltningen har tagit fram mål och rutiner för nyanlända elevers mottagande och lärande (Grundskola och grundsärskola). Målen och rutinerna gäller från och med 2017-08-22. I underlaget framgår rutiner kring mottagande och förberedelseklasser, modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet eller starkaste språket.

Nämnden har inte tagit fram några specifika mål kring återsökningsområdet.

3.1.2. Bedömning

Kommunen har valt en tydlig strategi om att arbetet med integration ska omfattas av de övergripande målen oavsett individens bakgrund. Vi bedömer att det finns ett behov av tydligare direktiv gällande integrationsarbetet från kommunstyrelsen och nämnder. I övrigt bedömer vi att verksamheternas rutiner kring integrationsarbetet är tillräckliga.

3.2. Arbete för att förebygga långvarigt biståndsmottagande och kostnadsökningar

3.2.1. Iakttagelser

Kommunen arbetar med olika insatser för att påskynda individers etablering på arbetsmarknaden. I intervjuerna framkom en samstämmig bild om att kommunen ska arbeta aktivt med integration även under etableringsperioden.

En rad olika projekt drivs inom kommunen för att på så sätt förebygga långvarigt biståndsmottagare.

Integrationsprojekt:

- ▶ KOM IN
- ▶ Språkstödjare
- ▶ Språkporten
- ▶ Skapa komp
- ▶ En liten bit av Sverige
- ▶ Metodutveckling enklare jobb – föreningservice – transporttjänster – avlastningstjänster
- ▶ Bryggan
- ▶ Samverkan privata hyresvärdar
- ▶ Gilla Innovation
- ▶ Pedagogspåret – Från nyanländ till nyanställd
- ▶ Ingenjörsspåret
- ▶ Prepp-vecka
- ▶ Samverkan/samarbete – Nyföretagarcentrum/Almi/SEFI
- ▶ Extratjänster
- ▶ PIK

Inom projektet KOM IN erbjuds nyanlända att lära sig svenska innan påbörjad SFI. Vidare så startades nyligen projektet Språkstödjare som kommunen driver tillsammans med Arbetsförmedlingen. Inom projektet så har en person anställts som har i uppgift att efterfråga vilken kompetens olika företag efterfrågar. Enligt uppgift har redan två deltagare fått jobb genom projektet. Projektet Bryggan fokuserar på att få fler nyanlända att utbilda sig.

Kommunen har ett behov av 14-15 enrumslägenheter och har därför påbörjat ett projekt där kommunens integrationsstrateg besöker privata hyresvärdar personligen. Ett annat projekt är Pedagogspåret där Arbetsförmedlingen tillsammans med Karlshamns kommun (SFI) har kartlagt vilka nyanlända som är lärare och är inskrivna på Arbetsförmedlingen. Hittills har kommunen anställt 10-12 personer med pedagogisk bakgrund inom skolan.

Vidare så drivs projektet Ingenjörsspåret som är ett nätverk där svenska ingenjörer träffar nyanlända från Syrien med ingenjörsbakgrund. Ett ytterligare projekt är Prepp-veckan. De nyanlända som får möjlighet att praktisera inom kommunala verksamheter måste genomgå "Prepp-veckan". Under veckan informeras deltagarna om kultur, lagar och regler inom den svenska arbetsmarknaden.

Kommunen har också cirka 60 extratjänster där 30 personer har anställts inom arbetsmarknadsenhetens verksamhet och 30 inom förvaltningarnas verksamheter.

Tjänsterna finns framförallt inom barnomsorgen och inom skolan i form av elevstödjare. Kommunen driver även ett projekt i området Fridhem där de anställt en person vars uppgift är att skapa trygghet och bra stämning. Aktiviteterna omfattar bland annat studiecirklar och loppisar där vissa av aktiviteterna specifikt riktar sig till kvinnor. Delar av projektet har drivits tillsammans med Karlshamns bostäder AB som varit involverat i ett stadsodlingsprojekt i Fridhem.

PIK är ett projekt som riktar sig till alla verksamheter inom kommunen. Genom workshops och föreläsningar ska tjänstemän utbildas i hur man bemöter personer från andra kulturer.

I intervju framgår det att en utmaning för integrationsarbetet inom skolan är att få nyanlända att gå färdigt gymnasiet. En praktisk utmaning är att hitta rätt kompetens inom studievägledning på elevers modersmål. Utbildningsförvaltningen bedriver därför numera ett samarbete med Ronneby kommun och erbjuder studievägledning på modersmål online. Detta sker genom plattformen BIU-online (Blekinge Integrations- och Utbildningscenter) som erbjuder studievägledning på modersmålet digitalt på distans.

Det framkom av intervju att de flesta förberedelseklasser för nyanlända tidigare har varit inskrivna på samma skolor. Efter flyktingkrisen så har utbildningsförvaltningen arbetat för att det ska finnas förberedelseklasser på samtliga skolor för att på sätt främja arbetet med integration.

3.2.2. Bedömning

Vår bedömning är att det sker ett proaktivt arbete för att förebygga långvarigt biståndsmottagande och kostnadsökningar. I det sammanhanget ser vi positivt på att kommunen arbetar aktivt även under etableringsperioden. Vi bedömer att kommunen genomför en bredd av insatser för att påskynda individens etablering på arbetsmarknaden.

3.3. Prognoser för antalet nyanlända i arbete respektive utbildning

3.3.1. Iakttagelser

I intervjuerna framkom det att inga prognoser tidigare har gjorts för att beräkna framtida kostnader i form av ekonomiskt bistånd. Utöver ordinarie befolkningsprognoser så finns det ingen statistik avseende hur många nyanlända som förväntas lämna etableringen med eller utan arbete. Det framförs av intervjuade att det finns ett behov av en nulägesbild om hur många som är i arbete och hur många som förväntas behöva framtida försörjningsstöd. Det saknas även indikatorer om vilka som kommer kunna gå vidare till studier. Det finns också bristande information vad gäller hälsohinder från hälsoundersökningar, vilket är en viktig del vid kartläggning av framtida behov.

Under intervjuer framkommer att ett konkret problem för förvaltningen för arbete och välfärd är att det för närvarande inte går att koppla ihop arbetsmarknadsstatistiken med försörjningsstatistiken, vilket intervjuade upplever försvåra möjligheten att göra prognoser.

3.3.2. Bedömning

Vår bedömning är att det inte genomförs tillräckliga prognoser för antalet nyanlända i arbete respektive utbildning. Detta riskerar att medföra svårigheter att ta höjd för kommande kostnader för kommunen i form av ekonomiskt bistånd.

3.4. Ansvarsfördelning och samordning mellan berörda nämnder och verksamheter

3.4.1. Iakttagelser

I intervjuer framkommer det att det inte är tydligt vem i kommunen som har det övergripande ansvaret för integrationsfrågor inom kommunen. I praktiken fungerar integrationsstrategen som den samordnade funktionen både mellan förvaltningar inom kommunen och med externa aktörer. Integrationsstrategen har dock inte något formellt ansvar för integrationsarbetet i kommunen. De intervjuade upplever däremot att ansvarsfördelningen gällande integrationsarbetet är tydligt inom respektive förvaltning. Ansvarsfördelningen tydliggörs också med hjälp av den lokala överenskommelsen (LÖK).

Inom utbildningsförvaltningen finns det en person som enbart arbetar med integrationsfrågor. Tjänsten tillsattes under sommaren 2017 i syfte att avlasta rektorers arbetsuppgifter. Nämnden har inte formulerat ett uppdrag för tjänsten. Det finns inget formellt uppdrag om tjänsten från nämnden. Den integrationsansvariga är utbildningsförvaltningens representant i den lokala och den regionala överenskommelsen. Integrationsstrategen på förvaltningen för arbete och välfärd och integrationsansvarig på utbildningsförvaltningen har regelbundna avstämningsmöten.

Vidare så pågår ett arbete för att utveckla en styrgrupp inom integrationsområdet där förvaltningschefen för arbete och välfärd och integrationsstrategen är sammankallande. Integrationsgruppen är kommunövergripande med en representant från respektive verksamhet. Det framförs dock i intervjuer att det saknas tydliga direktiv från ledningsnivå gällande styrgruppens mål och hur målen ska mätas.

3.4.2. Bedömning

Vår bedömning är att det finns en tydlig ansvarsfördelning inom och mellan respektive förvaltning. Det behöver dock tydliggöras vem som har det övergripande ansvaret för samordning mellan berörda nämnder och verksamheter avseende integrationsarbetet.

3.5. Samverkan mellan berörda parter, inom och utom kommunen

3.5.1. Iakttagelser

Karlshamns kommun, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Försäkringskassan och Landstinget Blekinge har tagit fram underlag för en lokal överenskommelse om samverkan kring nyanländas etablering (LÖK). Överenskommelsen är inte undertecknad. Överenskommelsen ska revideras en gång per år och ska skrivas under av respektive part. Syftet är att parterna ska tydliggöra uppdrag, ansvarsfördelning, roller och rutiner rörande de insatser som ska främja och stödja nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Överenskommelsen specificerar också hur samverkan ska genomföras med de idéburna organisationerna och det lokala näringslivet. Vidare beskrivs hur rutinerna kring samverkan

ska ske rent praktiskt. Underlaget specificerar vem som är ansvarig, fakta och arbetsrutiner för följande områden; mottagning, etableringsaktiviteter och försörjning.

I intervjuerna framkom det att samarbetet mellan kommunen och Arbetsförmedlingen i vissa fall försvåras av att de nationella direktiv som styr Arbetsförmedlingens arbete förändras löpande.

Det framkommer att utbildningsförvaltningen upplever att kontakten med Arbetsförmedlingen är bra. Med anledning av integrationsprojekt där utbildningsförvaltningen och Arbetsförmedlingen samarbetar träffas de regelbundet cirka en gång i månaden. Utbildningsförvaltningen upplever också att kontakten mellan skolans fritidsverksamhet och föreningslivet fungerar bra.

Vidare har en regional överenskommelse för etablering av nyanlända blekingar 2016-2018 (RÖK) antagits av integrationsrådets medlemmar den 2016-02-17. Integrationsrådet har representanter från Länsstyrelsen Blekinge Län, Migrationsverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Landstinget Blekinge, Region Blekinge, Karlshamns kommun, Olofströms kommun, Karlskrona kommun, Ronneby kommun och Sölvesborgs kommun. Syftet med överenskommelsen är att utveckla och skapa effektiva insatser för nyanländas etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Sex delmål har tagits fram inom socialt mottagande, svenska för invandrare, samhällsorientering, skola, bosättning och kompetensförsörjning.

3.5.2. Bedömning

Vi bedömer att samverkan mellan berörda parter, inom och utom kommunen är ändamålsenlig. Det finns arenor för samverkan både på lokal och regional nivå.

4. Granskningsresultat: Återsökning

4.1.1. Iakttagelser

Enligt vad som framkommit i granskningen finns det ingen som har det övergripande ansvaret för arbetet kring återsökning i kommunen. Det sker heller ingen samverkan eller avstämning mellan förvaltningar och nämnder.

Nämnden för arbete och välfärd (Av-nämnden)

AV-nämnden har inte antagit några riktlinjer gällande återsökning. Både introduktionsenheten och enheten för ensamkommande ansvarar för återsökning av stadsbidrag från Migrationsverket.

Introduktionsenheten ansvarar för återsökning av ersättning för ekonomiskt bistånd, tomhyror¹ och initiala kostnader för kvotflyktingar. Enhetschefen har tagit fram en rutin²

Enheten för ensamkommande har ansvaret för återsökning för ensamkommande barn. Enheten har ingen framtagen rutin för återsökning. Det finns ingen inom enheten som är officiellt ansvarig för återsökning. Den som tidigare arbetade med återsökningar blev sjukskriven i början av 2017 och sedan i somras finns det en ny administrativ handläggare som arbetar med enhetens återsökningar. Det finns även en ekonom som fick en samordningsroll kring återsökningsarbetet under perioden augusti 2016 till februari 2017. Ekonomen har i uppgift att lämna rapporter om prognoser och utfall avseende intäkter från Migrationsverket till nämnden.

När nuvarande handläggare blev tillsatt så hade det under 2017 inte gjorts någon återsökning för kvartal 1 och 2. Handläggaren har tillsammans med en ekonom gått igenom det som tidigare inte varit återsökt. De intervjuade upplever att det saknas tydliga rutiner gällande återsökning och att arbetet till stor del är beroende av den enskilda tjänstemannen, vilket försvårar arbetet när en överlämning ska ske. Den nya handläggaren fick enligt vad som framkommit ingen introduktion i återsökningsarbetet.

På enheten för ensamkommande har tjänstemännen själva tagit fram en excelfil där de säkerställer att återsökningar görs. Filen kan stämmas av mot ärendesystemet ePhorte. I intervjuer framförs det att det saknas dokumenterade rutiner vilket kan bli problematiskt när någon slutar sin anställning. Det framförs att i och med flyktingvågen under andra halvan av 2015 var det svårt att möta de eskalerade utmaningarna med de befintliga system och personalresurser som fanns inom kommunen. Efterverkningarna av flyktingvågen har fortsatt påverka kommunen under 2016 och 2017. Vidare framförs det att Migrationsverkets förändrade rutiner försvårar arbetet med återsökningar.

Granskarna har fått tillgång till en fil där ekonomen redovisar vad som återsökts och vilka inbetalningar som kommit in från Migrationsverket. Filen uppdateras löpande. Exempelvis uppdaterades filen efter att intäkter för kvartal 3 2016, kvartal 1 och 2 2017 och några mindre poster avseende 2016 inkommit den 30 november. Tjänstemännen kontrollerar och stämmer

¹ Kommuner har rätt till ersättning för hyreskostnader för bostäder som kommunen har anmält tillgängliga till Migrationsverket för bosättning av vissa nyanlända personer (Migrationsverket)

² 2017-04-01

av de uppgifter som finns i filen i samband med att stora intäkter från Migrationsverket kommer in samt vid bokslut.

Enheten för ensamkommande använder nämnd fil för att följa upp vilka ersättningar som har inkommit. För att säkerställa att allt har blivit återsökt måste tjänstemännen göra en sökning på varje enskilt ärende. Det finns ingen samlad lista där alla fordringar till Migrationsverket framgår. I samband med bokslut görs uppföljning av vad som betalats in och vad som saknas.

Enligt uppgift från nämnden ska återrapportering gällande återsökning ske i samband med ordinarie rapportering. I den senaste delårsrapporten 2017-01-01 – 2017-08-31 görs det ingen särredovisning eller särskild kommentar avseende de förväntade eller erhållna intäkterna från Migrationsverket. Prognosen för verksamheten innehåller dock den intäktsdel som avser återsökning från Migrationsverket.

Nämnden för barn, ungdom och skola

BUS-nämnden har inte antagit några riktlinjer för arbetet kring återsökning. Det finns en systemansvarig administrativ handläggare som ansvarar för återsökningen för allmän förskola, förskoleklass och grundskola. Gymnasieenheten ansvarar för sina egna återsökningar. Handläggaren är systemansvarig för IST-elevregister³ och använder samma system vid återsökning. Granskarna har erhållit en rutin kring återsökningsarbetet. Det framgår dock inte vem som har tagit fram rutinerna. Återsökningen görs två gånger per termin. Migrationsverket har tillsammans med leverantören IST utvecklat en funktion för att underlätta arbetet kring återsökning. Av erhållit underlag framgår det att uppgifter från inskrivningsblanketter först läggs in i IST-systemet. Därefter läggs schablonbelopp in i systemet. Sedan kan rapporter tas fram för önskad period som bifogas i ansökningarna till Migrationsverket. Av intervju framkommer att det finns ett gott samarbete med utbildningsförvaltningens integrationsenhet vilket underlättar arbetet när eventuella uppgifter som exempelvis dossiernummer behöver inhämtas. Handläggaren har också deltagit i utbildningar som leverantören IST erbjuder.

I intervju framgår det att uppgifter om återsökning sällan återrapporteras till nämnden. Eventuella frågor gällande återsökning besvaras i första hand av ekonom. Handläggaren som handhar återsökningar återrapporterar inte till nämnden. I den senaste delårsrapporten 2017-01-01 – 2017-08-31 finns det ingen information avseende återsökningsarbetet.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden har inte antagit riktlinjer för arbetet kring återsökning och nämnden framför under granskningen att ansvaret för att ta fram handläggningsrutiner åligger tjänstemannaorganisationen. Nämnden ansvarar för att återsöka ersättning för arvode till god man och för tolkkostnader. Det finns en namngiven person som har rollen som samordnare på överförmyndarkontoret. Där ingår även samordning kring återsökningsarbetet. I förordnandet som samordnare finns en tydligt beskriven ansvarsfördelning där blanda annat framtagande av rutiner och processer ingår samt uppföljning. Det finns två heltidstjänster och en deltidstjänst som arbetar under överförmyndarnämnden. Enligt uppgift så hade originalrutinen kopierats över under pågående granskning och granskarna har erhållit en återskapad version av rutinen. Granskarna har i samband med en tidigare granskning erhållit originalrutinen. I rutinen specificeras det hur kontrollen över utgifter och fordringar ska ske. Alla kostnader som betalas ut ska registreras i en upprättad excelfil. Vid arvodering ska arvodesbeslutet upp till lönekontoret. Vidare ska medel som återsöks hos Migrationsverket

³ IST är ett IT-system som ger stöd i administrationsarbetet inom skolan.

föras upp som en fordran i Excel-filen. När medel från Migrationsverket slutligen har inkommit ska detta föras upp i Excel-filen.

I samband med delårsrapporten 2017-01-01 – 2017-08-31 har information gällande återsökning rapporterats till nämnden. Det framförs att nämnden inte har några eftersläpningar i återsökningsarbetet. Däremot ligger Migrationsverket efter när det gäller betalning av ersättningar till nämnden. På grund av att kommunen och Migrationsverket haft olika uppfattning om vilken ersättning kommunen har rätt till har det funnits en osäkerhet kring storleken på intäkterna från Migrationsverket. Detta ska enligt uppgift ha vidare rapporterats till kommunstyrelsen.

Överförmyndarnämnden har inget krav på återrapportering av återsökningsarbetet till kommunfullmäktige. Utöver de beslut som överklagats framför nämnden att de har kontroll på vilka summor som har betalats ut och vilka fordringar nämnden har på Migrationsverket. Tidigare nämnd excel-fil används för att stämma av att siffrorna stämmer.

Stickprovskontroll

Inom ramen för granskningen har en stickprovskontroll genomförts avseende återsökningsprocessen. Tio stickprov har slumpmässigt valts ut för kvartal 1 för enheten för ensamkommande på förvaltningen för arbete och välfärd. Granskarna har efterfrågat underlag som styrker att ansökan till Migrationsverket har diarieförts, att fordran till Migrationsverket är registrerad och att ersättning har inkommit.

Stickprovskontroll- Återsökning kvartal 1- enheten för ensamkommande

Stickprov	Finns ansökningsblankett?	Finns underlag på fordran eller att ersättning inkommit?
1	Ja	Nej, utbetalning ej inkommit
2	Ja	Ja
3	Ja	Nej, utbetalning ej inkommit
4	Ja	Nej, utbetalning ej inkommit
5	Ja	Nej, utbetalning ej inkommit
6	Ja	Nej, utbetalning ej inkommit
7	Ja	Nej, utbetalning ej inkommit
8	Ja	Nej, utbetalning ej inkommit
9	Ja	Nej, utbetalning ej inkommit
10	Ja	Nej, utbetalning ej inkommit

För samtliga stickprov har granskarna fått tillgång till inskickad ansökningsblankett. För ett av stickproven där ersättning har inkommit så har granskarna fått tillgång till utbetalningslista från Migrationsverket och utdrag av inbetalningen. För de resterande stickproven har ingen inbetalning inkommit. Enheten för ensamkommande har en excel-fil där det framgår vad som återsökts och vilka inbetalningar som kommit in från Migrationsverket. Ansvarig för återsökningar på enheten för ensamkommande hänvisar till att det inte finns något krav på att fordringarna bokförs då det rör sig om ansökningar och inte krav. En sammanställning av fordringarna bokförs därför inte förrän tidigast vid bokslut.

4.1.2. Bedömning

Vår bedömning är att det finns organisation och kompetens för arbetet med återsökningar. Däremot bedömer vi att det saknas tillräckliga riktlinjer och rutiner för återsökningsarbetet. Vi bedömer att samtliga granskade nämnder måste säkerställa att det finns tydliga och dokumenterade rutiner och riktlinjer som stöd i återsökningsarbetet. Att det inte finns dokumenterade riktlinjer och rutiner riskerar att göra arbetet personbundet och sårbart.

5. Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att det finns ett behov av att kommunstyrelsen och nämnderna ger tydligare direktiv gällande integrationsarbetet. Det behöver också tydliggöras vem som avseende integrationsarbetet har det övergripande ansvaret för samordning mellan berörda nämnder och verksamheter. Samtidigt ser vi att samverkan mellan berörda parter, inom och utom kommunen är ändamålsenlig. I det sammanhanget ser vi positivt på att kommunen arbetar aktivt även under etableringsperioden. Ett flertal insatser med mål att förebygga långvarigt biståndsmottagande och kostnadsökningar har identifierats. Vidare bedömer vi att det inte genomförs tillräckliga prognoser för antalet nyanlända i arbete respektive utbildning. Detta riskerar att medföra svårigheter att ta höjd för kommande kostnader för kommunen i form av ekonomiskt bistånd.

Avseende återsökningsarbetet är vår sammanfattande bedömning att kommunen inte arbetar tillräckligt systematiskt med återsökningsprocessen. Det finns ett behov av att arbeta mer systematiskt med återsökningar för att på så sätt kunna följa och kartlägga vilka inbetalningar som kommit in eller saknas från Migrationsverket.

Revisionsfråga	Svar
Har kommunen ändamålsenliga mål, strategier och rutiner avseende integrationsarbete?	Delvis.
Sker det ett proaktivt arbete för att förebygga långvarigt biståndsmottagande och kostnadsökningar?	Ja.
Finns det prognoser för antalet nyanlända i arbete respektive utbildning?	Nej.
Finns det en tydlig ansvarsfördelning och samordning mellan berörda nämnder och verksamheter?	Inte tillräckligt tydlig.
Finns det en ändamålsenlig samverkan mellan berörda parter, inom och utom kommunen?	Ja.
Finns det antagna riktlinjer och processer/rutiner för återsökning och är de ändamålsenliga?	Nej.
Säkerställer kommunen att återsökning sker av allt som är möjligt att återsöka?	Nej, inte i tillräcklig utsträckning.
Är uppföljning och kontroll ändamålsenlig när det gäller kostnader, återsökning och intäkter inom flykting- och integrationsområdet	Nej.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen, nämnden för arbete och välfärd och nämnden för barn, ungdom och skola att:

- ▶ Säkerställa att det finns tydliga riktlinjer och direktiv gällande kommunens integrationsarbete.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi nämnden för arbete och välfärd och nämnden för barn, ungdom och skola att:

- ▶ Genomföra analyser och prognoser för antalet nyanlända i arbete respektive utbildning på ett tillförlitligt sätt för att ta höjd av framtida kostnader i form av ekonomiskt bistånd.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi nämnden för arbete och välfärd, nämnden för barn, ungdom och skola och överförmyndarnämnden att:

- ▶ Säkerställa att det finns tydliga och dokumenterade riktlinjer, processer och rutiner för återsökning.

Karlshamn den 15 december 2017

Per Arvedson
EY

Johanna Edlund
EY

Bilaga 1: Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Kommundirektör
- ▶ Förvaltningschef för förvaltningen för arbete och välfärd
- ▶ Förvaltningschef för utbildningsförvaltningen
- ▶ Integrationsstrateg
- ▶ Presidiet i överförmyndarnämnden
- ▶ Kommunstyrelsens ordförande
- ▶ Ordförande för nämnden för arbete och välfärd
- ▶ Presidiet för nämnden för barn, ungdom och skola

Telefonintervjuer:

- ▶ Administrativ handläggare för återsökning på utbildningsförvaltningen
- ▶ Administrativ handläggare för återsökning på enheten för ensamkommande (förvaltningen för arbete och välfärd)

Telefonavstämning:

- ▶ Ekonom på förvaltningen för arbete och välfärd

Dokument:

Reglementen

Nämndplaner

Verksamhetsplaner

Delårsrapporter

Lokal överenskommelse för nyanlända som deltar i etablering mellan Arbetsförmedlingen och Karlshamns kommun (LÖK)

Regional överenskommelse regional överenskommelse för etablering av nyanlända blekingar (RÖK)

Övriga bilagor:

Utbetalt ekonomiskt bistånd Karlshamn i tusental kronor.

År	Inrikesfödda	Utrikes födda
2006	5 820	11 639
2007	5 535	13 630
2008	6 141	13 393
2009	7 974	13 724
2010	8 265	13 368
2011	9 363	10 855
2012	9 464	9 905
2013	8 444	9 484
2014	7 878	10 225
2015	8 704	12 420
2016	9 238	14 419

Källa: Socialstyrelsen